

O femeie... pupăcioasă

Trupa Szigligeti și-a obișnuit publicul, de ani și ani, să-i ofere în seara de revelion o operetă, un spectacol de revistă sau măcar o comedie muzicală; publicul vine, se bucură, aplaudă, iar la miezul nopții închină cu artiștii o cupă de șampanie. Nu e puțin să poți conta pe spectatori atât de fideli, încât să-și dorească să-i găsească Anul Nou în teatru...

De această dată, conducătorul Trupeii a fost inspirat, găsind o operetă pe placul publicului, dar nu prăfuită de tot, capabilă să-i ofere destule posibilități de a o moderniza, prin joc și imagine, apropiind-o astfel de gustul privitorilor anului 2007. Și chiar s-o și regizeze el, surprinzător de bine. De altfel, după ce am văzut și spectacolul său, *Baia turcească* cred foarte tare că actorul Meleg face bine că se pregătește pentru regie, fiindcă are talentul și flerul, atât de necesare în această profesie deloc ușoară.

Autorii operetei cu un titlu cât se poate de comercial, se pare că sunt, pentru publicul de limbă maghiară, foarte cunoscuți și apreciați, adevărați „regi ai operetei”, jucați nu numai în Ungaria, ci și în multe alte părți ale lumii (Germania, Italia, SUA). Cei doi au scris și compus enorm pe tema lor preferată care era Budapesta, iubita lor capitală, oraș plin de farmec și de poezie.

Nu cred că ar interesa pe cineva subiectul unei operete, trama fiind ca de obicei banală, cu o mică intrigă și, desigur, neapărat cu o poveste de iubire (sau chiar mai multe, căci nu strică, nu-i așa...) și, dacă se poate, câteva întâmplări încâlcite, menite să încurce lucrurile, dar care, evident, până la urmă se descâlcesc cumva și totul se termină cu bine și cu veselie: păi nu?

Așadar, ce mai contează că și aici avem un măcelar simpatic care vorbește prost ungurește (îl cheamă Kubanek, este ceh sau slovac, căci doară suntem în plin univers austro-ungar!) și care are o față frumoasă... iar fata vrea să fie artistă și iubește la nebunie un flăcău frumușel... care flăcău se lasă cucerit de alta (Rița Mața) mai flușturistică și chiar mai pupăcioasă decât drăgălașa lui logodnică...

În operetă e reabilitat chiar și un baron tomnatic, dar în fond un gentleman adevărat, care nu numai că o ajută pe tână și simpatica domnișoară Katoka să se prezinte ca o autentică aristocrată, ci chiar o împacă cu logodnicul ei. Flușturistică se întoarce spășită la iubitul ei, iar el, bătrânul Kubanek e gata să accepte curtea insistentă a încă frumoasei doamne Hunyadi. Ce poți vedea într-o operetă?

Perechi de îndrăgostiți, mici și simpatice încurcături, dar și momente de cabaret bine făcute, în care se cântă și se dansează, umor ce decurge din relațiile nepotrivite ale personajelor, dar și din observațiile de bun simț, exprimate cam din topor de vecinii, oameni simpli „din cartier”... însă veseli și puși pe șotii de tot felul. Scenele gândite bine dramatic, echilibrate, oferă regizorului prilejul să pună în valoare talentul actorilor de proză într-un gen dificil precum cel al operetei. Câțiva dansatori profesioniști – două gemene, de pildă (surorile Christina și Ramona Gavriș), dansează foarte bine – li se alătură, înviorând scenele Cabaretului din spectacol. Actorul Dimeny Levente se dovedește și un coregraf bun, contribuția sa, în ultimii ani, la mișcarea și dansurile unor spectacole fiind evidentă.

Foto: Gálovits Zoltán

În acest gen de spectacole e important ca totul să funcționeze ca un ceasornic: fără bâlbe, cu dezinvoltură și cu eleganță. Așa s-au și petrecut lucrurile de data aceasta ; actorii – și cei care au jucat personajele importante dar și cei care au avut două trei vorbe – s-au comportat profesionist, impresionând prin vervă și bună dispoziție. Jocul lor, bucuria și, nu în ultimul rând, eleganța de care vorbeam, atât a cadrului scenografic cât și a costumelor, muzica sprintară, toate aceste ingrediente, specifice genului, au contribuit la succesul meritat. În plus, regizorul a avut inspirația să pună ici-colo ghilimelele de rigoare, priviri ironice și mica, dar necesara distanță față de naivitățile nelipsite genului, minor poate, dar care aduce încasări... majore instituției, pe lângă simpatia și susținerea publicului.

E greu de spus cine a ieșit în evidență, deși. În cuplul de îndrăgostiți, cei doi tineri, Gajai Agnes și Csepei Robert, sunt frumoși și cât se poate de credibili: ei au optat pentru un joc sincer, romantic, nesofisticat, imaginând parcă figurile unor personaje de basm. Cealaltă pereche, să-i spunem comică, are aerul vesel și glumeț, chiar și numele lor sunt din această zonă : pe el îl cheamă Viorel – de fapt un fel de Viorică – iar pe ea Rița-Mața. Actorii Molnar Julia și Kiss Csaba se potrivesc foarte bine în rolurile lor, ei aduc un aer de bună dispoziție și chiar când gafează sunt simpatici. Cu o bonomie și o degajare de mare boier joacă Acs Tibor, actor iubit și apreciat de public de ani buni. Hajdu Geza e irezistibil în rolul Kubanek, aparițiile sale, comicul de limbaj și, nu o dată, cel de situații, atrăgând aplauzele publicului la scenă deschisă.

Încă frumoasă și mișcându-se ca o tinerică, dansând și cântând, Marton Erzsebet a compus o femeiușcă ce mai poate cuceri un bărbat, dacă-și pune în gând. Actrița, distinsă cu Premiul „Poor Lili“, face față cu brio acestui rol.

În rolul unui valet cu nume sud-american (*Salvator*) Dobos Imre este, cum îl știm, inventiv și convingător, personajul său episodic se reține.

În alte roluri, unele de mică întindere, i-am putut vedea pe câțiva dintre actorii de frunte ai trupei, cum ar fi Kardos Robert, Fodor Reka, Csatlós Loránt, Racz Mari, sau actrițe din generația de aur a instituției – cum sunt Batho Ida și Halasi Erzsebet – a căror simplă trecere prin scenă face deliciul publicului.

Muzica a constituit partea cea mai importantă a spectacolului și orchestra, recunosc, a fost la înălțime (dirijor Rezmúves Zoltán). Costumele foarte frumoase, din materiale bogate și lucrate cu fantezie se datorează talentatei tinere scenografe Florina Bellinda Birea.

Când o trupă joacă Shakespeare și Goldoni, dar și autori contemporani englezi, putem spune că „încapă“ și o operetă în repertoriul variat și gândit pentru toate gusturile și vârstele...

Teatrul de Stat Oradea, Trupa SZIGLIGETI – Sărutări la ...operetă. Libretul : Szilagyí Laszlo. Muzica : Nemlaha György. Conducerea muzicală : Rezmúves Zoltán. Coregrafia : Dimény Levente. Regia și decoruri : Meleg Vilmos. Costume : Florina Bellinda Birea. Asistent : Albert Alpar. Asistent regie : Kiss Rita Erzsebet. Cu: Acs Tibor, Gajai Agnes, Csepei Robert, Hajdu Geza, F. Marton Erzsebet, Molnár Julia, Kiss Csaba, Dobos Imre, Kardos M. Robert, Szotyori József, Racz Mari, Csatlós Loránt, Fodor Reka, Ababi Csilla, Kocsis Gyula, Nagy Gabor, Halasi Erzsebet, Batho Ida, Csutak Miklós, Vajda Zoltán, Gavriș Christina, Gavriș Ramona. Orchestra: Bocskai Tímea, Molnár István, Simo Laszlo, Hajdu János, Lucian Chelu, Florian Chelu, Rezmúves Zoltán. Data premierei: 31 decembrie 2006.

Mircea MORARIU

Spoiala de modernitate

Cum îmi câștig cea mai mare parte din pâinea zilnică în calitate de profesor de literatură franceză, mi se pare explicabil să fiu ceva mai sensibil, adesea poate chiar și mai exigent, atunci când mă aflu în situația de a da seama despre spectacole ce au la bază texte din această dramaturgie. Și încă și mai mult, atunci când e vorba despre o lucrare a lui Molière, unul dintre scriitorii mei preferați, dar și unul dintre cei care, prin forța lucrurilor, adică din pricina (mai curând *gratie*) normei didactice, îi recitesc și comentez anual. Poate tocmai ca un ecou al acestor preocupări, simt nevoia, ca înainte de a spune cum mi s-a părut a fi spectacolul cu *Femeile savante* pus în scenă la Trupa „Szigligeti“ a Teatrului de Stat din Oradea de regizorul Parászka Miklós, să reamintesc câteva lucruri despre piesă.

Dacă în *Prețioasele ridicole* Molière satiriza o modă lingvistică, în *Femeile savante* dramaturgul atacă acele femei ce au adăugat preocupărilor lor, ce țin de prețiozitatea exprimării ori celor de ordin pretins moral, griji de natură științifică și